

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha

k usnesení vlády
ze dne 4. ledna 2010 č. 7

Stanovisko

vlády k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 991)

Vláda na jednání své schůze dne 4. ledna 2010 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 991), a vyslovila s tímto návrhem zásadní **nesouhlas**, a to zejména z dále uvedených důvodů.

1. Stávající způsob rozdělování prostředků, zavedený zákonem č. 110/2009 Sb. s účinností od 1. července 2009, stanoví jasná kritéria pro rozdělování prostředků na podporu výzkumu, vývoje a inovací, když vychází z požadavku zjednodušit podporu, instituce podporovat podle výsledků jejich činnosti a týmy projektově. Uvedená kritéria přitom působí výrazně motivačně, neboť instituce, které v oblasti výzkumu, vývoje a inovací dosahují lepších výsledků, mají dánu jistotu získání podpory pro svou další činnost. Pro uplatnění tohoto motivačního systému je nutné, aby dosavadní výsledky činnosti jednotlivých výzkumných organizací byly již od počátku, tj. již od okamžiku vypracování návrhu institucionální podpory výzkumných organizací, brány v potaz. Vláda proto zásadně nesouhlasí s návrhem, aby Rada pro výzkum, vývoj a inovace při návrhu rozdělování prostředků správčům rozpočtových kapitol již nepřihlížela k hodnocení dosahovaných výsledků výzkumných organizací. Takové řešení by znamenalo, že Rada pro výzkum, vývoj a inovace by byla nucena navrhnout rozdělení poměrně velkého objemu finančních prostředků (v roce 2009 se jednalo o 9,5 mld. Kč) mezi jednotlivé rozpočtové kapitoly bez jasně vymezených kritérií, což by mohlo vést k nerovnoměrnému rozdělení prostředků mezi jednotlivé rozpočtové kapitoly, k nevhodnému vynakládání prostředků a ve svém důsledku dokonce k ohrožení úrovně výzkumu, vývoje a inovací. Byla by ohrožena právní jistota výzkumných organizací, především pak těch, které dosahovaly lepších výsledků ve své předcházející činnosti.

2. Vláda připomíná, že celkovou výši výdajů na výzkum, vývoj a inovace jednotlivých rozpočtových kapitol stanoví podle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací vláda na návrh Rady pro výzkum, vývoj a inovace. Vláda o nich bude rozhodovat ve sboru a zájmy jednotlivých poskytovatelů - správců rozpočtových kapitol, ze kterých je výzkum, vývoj a inovace podporován - přitom budou na jednání vlády zastoupeny příslušnými členy vlády. Pro odpovědné rozhodnutí vlády je třeba, aby měla možnost vycházet z komplexních podkladů, které jí zajistí Rada pro výzkum, vývoj a inovace. K tomu je nutné, aby Rada pro výzkum, vývoj a inovace povinně zohledňovala také dosavadní výsledky dosažené jednotlivými výzkumnými organizacemi, neboť přenesení tohoto hodnocení až na úroveň jednotlivých poskytovatelů - správců rozpočtových kapitol, neumožní komplexní, tj. „nadresortní“ posouzení této problematiky. Prostředky by tak mohly být vynakládány neúčelně a ne hospodárně.

3. Vláda nesouhlasí s tvrzením, že by systém rozdělování prostředků na výzkum, vývoj a inovace, který byl zaveden zákonem č. 110/2009 Sb., byl pro velkou část výzkumných institucí nevýhodný. Přes nepříznivý vývoj veřejných financí došlo u vysokých škol, s ohledem k dlouhodobému růstu jimi dosahovaných výsledků v oblasti výzkumu a vývoje, dokonce k mírnému nárůstu těchto prostředků. Například institucionální výdaje Akademie věd České republiky na rok 2010 byly sice v době finanční krize sníženy o 9,7 %, to je však méně, než činilo snížení u účelových výdajů na výzkum a vývoj a také výrazně méně, než u řady jiných výdajů státního rozpočtu. Stávající systém i z tohoto hlediska vláda považuje za vyhovující a neshledává důvody k jeho změně.

4. Vláda předloženému návrhu zákona dále vytýká také řadu dílčích nedostatků. Patří mezi ně absence jakékoliv legisvakanční lhůty, která by umožnila přípravu na zavedení nově navrženého systému podpory výzkumu, vývoje a inovací. Návrh také například nezohledňuje změnu zkráceného názvu zákona, ke které došlo zákonem č. 110/2009 Sb.